

הודו לה' קראו שמו¹

The recital of הודו each day either before פסוקי דזמרה or as part of פסוקי דזמרה was not always a universal practice. Rav Amrom Gaon provides that it be recited only as part of תפלת שחרית on שבת, after הלל הגדול, a practice still followed by נוסח תימן, the Yemenite Jews. Rav Sa'Adiya Gaon in his Siddur does not provide for its recital at all. The custom to say הודו every day begins to appear in the era of Rashi. The practice is also referred to in the ספר המנהיג² סעיף ב'.

The current version of the prayer that begins with the words: הודו לה' קראו שמו consists of multiple sections. The first part of the prayer represents the פסוקים from מז, דברי הימים א, עד אל תגעו במשיחי וגו' (שם /דברי הימים א' / מז כב), ובין הערבים היו אומרים שירו לה' כל הארץ וגו' (שם /דברי הימים א' / מז כג), עד ויאמרו כל העם אמן והלל לה' (שם /דברי הימים א' / מז לו), וכך היו אומרים כל ארבעים ושלוש שנה לפני הארון, עד שהביאו שלמה לבית העולמים.

סדר עולם רבה (ליינר) פרק יד – ביום ההוא אז נתן דוד בראש וגו' (שם /דברי הימים א' / מז), בשחר היו אומרים הודו לה' קראו בשמו וגו' (שם /דברי הימים א' / מז ח), עד אל תגעו במשיחי וגו' (שם /דברי הימים א' / מז כב), ובין הערבים היו אומרים שירו לה' כל הארץ וגו' (שם /דברי הימים א' / מז כג), עד ויאמרו כל העם אמן והלל לה' (שם /דברי הימים א' / מז לו), וכך היו אומרים כל ארבעים ושלוש שנה לפני הארון, עד שהביאו שלמה לבית העולמים.

Translation: Concerning the verse and He appointed the Leviim to serve before the ark, we learned: in the morning the Leviim would begin with the verse: Hodu Lashem Kiroo Bi'Shmo (Divrei Hayamim 1, 16, 8) and continue until verse 22: Al Tig'Oo Bi'Mishichai, etc. In the afternoon, the Leviim would recite the verse (ibid., 23) Shiru Lashem Kol Ha'Aretz etc. until verse 36: Va'Yomru Chol Ha'Am Amen V'Hallel Lashem. That is the practice the Leviim followed every day for 43 years until King Solomon brought the ark into the Beis Hamikdash.

The Midrash teaches us that the דברי הימים א' / מז פסוקים ח-כב would recite each morning while the קרבן תמיד של בקר was offered and פסוקים כג-לו while the קרבן תמיד של ערביים was sacrificed. The following chart demonstrates how the two parts mirror each other.

1. This article was written by Rabbi Jack Kaufman and edited by Abe Katz

2. R. Abraham ben R. Nathan was born in Lunel, Provence, c. 1155 and died in Toledo, 1215. During his wanderings, he noted the differences in custom between various communities, and later composed Manhig Bnei HaOlam (also known as HaManhig) recording them.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

(ח) הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתיו:	(כג) שירו לה' כל־הארץ בשרו מיום אל יום ישועתו:
(ט) שירו לו זמרו לו שיחו בכל־נפלאותיו:	(כד) ספרו בגוים את כבודו בכל־העמים נפלאותיו:
(י) התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי ה':	(כה) כי גדול ה' ומהלל מאד ונורא הוא על־כל א־להים:
(יא) דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד:	(כו) כי כל א־להי העמים אלילים וה' שמים עשה:
(יב) זכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו ומשפטי־פיהו:	(כז) הוד והדר לפניו עז וחדוה במקמו:
(יג) זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו:	(כח) הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז:
(יד) הוא ה' א־להינו בכל־הארץ משפטיו:	(כט) הבו לה' כבוד שמו שאו מנחה ובאו לפניו השתחוו לה' בהדרת־קדש:
(טו) זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור:	(ל) חילו מלפניו כל־הארץ אף־תכון תבל בל־תמוט:
(טז) אשר כרת את־אברהם ושבועתו ליצחק:	(לא) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך:
(יז) ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם:	(לב) ירעם הים ומלואו יעלץ השדה וכל אשר בו:
(יח) לאמר לך אתן ארץ־כנען חבל נחלתכם:	(לג) אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי־בא לשפוט את־הארץ:
(יט) בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה:	(לד) הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו:
(כ) ויתהלכו מגוי אל־גוי ומממלכה אל־עם אחר:	(לה) ואמרו הושיענו א־להי ישענו וקבצנו והצילנו מן־הגוים להדות לשם קדשך להשתבח בתהלתך:
(כא) לא־הניח לאיש לעשקם ויוכת עליהם מלכים:	(לו) ברוך ה' א־להי ישראל מן העולם ועד העלם ויאמרו כל־העם אמן והלל לה':
(כב) אל־תגעו במשיחי ובנביאי אל־תרעו:	

הודו. Those who follow נוסח רומא, the Roman Rite, still only recite this first section as

The next section of the prayer opens with two פסוקים each of which begins with the word: רוממו. The two פסוקים that begin with the word: רוממו were chosen to separate the verses from דברי הימים and the פסוקי דרחמים. Why were those verses added? The commentator ענף יוסף³ explains that since King David ordained us to sing the verses of

3. Rabbi Chanoch Zundel of Bialystok (died 1867). He was also the author of the commentary ענף יוסף to the Siddur and a commentary on Midrash Rabbah.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

והיה in front of the Ark, we might conclude that there is קדושה only when the Ark is present within the בית המקדש. That would pose a problem since the Ark disappeared after the destruction of the first בית המקדש. The first verse teaches us that there is קדושה in the Temple even without the Ark being present. That is the meaning of the verse: והשתחוּ לְהַרְגְּלֵי קְדוֹשׁ הוּא, bow to the footstool. The commentators explain that those words mean that the בית המקדש itself is holy even without the Ark being present. The second verse reinforces this interpretation. When we say the words: רִוּמוֹ ה' וְהִשְׁתַּחֲוּ לְהָר קִדְשׁוֹ כִּי קֹדֶשׁ אֱלֹקֵינוּ, bow to the holy mountain for it is holy, we mean that even after the destruction of the בית המקדש and although only the הר הבית remains, the location retains its holiness. That idea is expressed in the words of the verse; i.e. bow to the holy mountain for it is holy. The רבונו של עולם listens to our prayers today despite our inability to visit the בית המקדש. A similar idea is found with reference to idol worship. The רבונו של עולם warns us not to worship idols in their places and that the only place that we should consider worthy of worship is the place the רבונו של עולם designates. That may be the meaning of the verse: כִּי אִם (דְּבָרִים יב ה) אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ לִשְׁכֵנוֹ תִּדְרָשׁוּ וּבָאת שָׁמָּה, only to the place where Hashem, your G-d, chose as a place to rest His name, becomes holy and that is where you should go. Because Hashem has designated the location as holy, its sanctity remains forever. That may be why חז"ל say מעולם לא זזה שכינה מכותל המערבי (שמות רבה ב, ב), Hashem's presence never departed from the Western Wall.

A second reason why we recite these verses at this point in front of the ark is because chapter 99 of תהלים from which these verses are taken opens with the words, ה' מלך , ירגזו עמים ; when Hashem will reign, nations will tremble before Him, who is enthroned on Cherubim . It then states בעמוד ענן ידבר אליהם שמרו עדתיו והק , נתן למו , in a pillar of cloud He spoke to them; they obeyed his testimonies and whatever law he gave them. אתה עניתם , You answered them. קל נשא היית להם , a forgiving G-d You were to them . The theme of entire chapter is centered around the Ark. Perhaps that explains why we recite verses found in this Chapter while removing the Torah from the ark. Others suggest that it was a custom to say the entire paragraph starting with Verse 5, משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו קוראים אל ה' והוא יענם , they called Hashem and He answered them.

It is important to note that the same two verses of **רוֹמְמוּ** are said or sung today as a response to what the Chazan calls out during **הוצאת התורה**. In response to his words, the congregation responds with the verses that are found in the prayer of **ויברך דוד** (Chronicles 1, 29-11), i.e. the verses of **לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי**

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

מגיד דבריו ליעקב על התפילה, כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה לכל לראש, to You Hashem we attribute greatness, power, majesty and splendor for everything in heaven and earth is Yours; Lord, is the kingdom; You are exalted over all heads. These two verses were selected to be a response to the Chazan calling out אתי גדלו לה', Magnify the Lord with me. That is representative of our practice of responding to the words said by the precentor with phrases or words that mirror what the precentor has called to the congregation. The prayer leader opens with the words אתי גדלו לה', Exalt G-d with me. We respond to his calling with a word that shares a similar root; i.e. גדלה as in לך ה' הגדלה. The second half of גדלו starts with the phrase of ונרוממה שמו יחדו and let us Exalt His Name together. We again respond with a word that shares a similar root; i.e. רוממו. In הודו as well, the Chazzan says רוממו ה' א-להינו, והשתחוּו להדום רגליו, קדוש הוא and we respond with a word that shares a similar root; i.e. רוממו ה' א-להינו והשתחוּו להר קדשו, כי קדוש ה' א-להינו.

The next section of הודו consists of פסוקי דרחמים which are introduced by the line of: והוא רחום יכפר עון ולא ישהית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו, And He the Merciful One, will forgive our sins and not destroy us (man); He will turn aside His anger, and not arouse all His wrath at once. We continue with the verse אתה ה' לא אתה ה' לא, do not withhold Your mercy from me, may Your kindness and faithfulness in fulfilling Your promises always protect me (Psalm 78, 38 and 40, 12). Those two פסוקים also introduce the long version of תחנון that Ashkenazim recite on Mondays and Thursdays. In ובא לציון, the פסוק of והוא רחום introduces the section of ובא לציון that is known as תחנונים, supplication. In each case, the תחנונים lead up to a בקשה, a request.

The פסוק of והוא רחום also introduces תפלת ערבית in all נוסחאות. It further introduces הלל יומי (the original פסוקי דזמרה) as part of יהי כבוד. In נוסח תימן, the following set of פסוקים introduce תהלה לדוד each time it is recited, and serve as the opening for תפלת ערבית:

- ♦ והוא רחום, יכפר עון, ולא ישהית, והרבה להשיב אפו, ולא יעיר כל חמתו.
- ♦ ה' הושיעה, המלך יעננו ביום קראנו.
- ♦ ה' צב-אות עמנו, משגב לנו אלהי יעקב סלה.
- ♦ ה' צב-אות, אשרי אדם בטח בך.
- ♦ אשרי יושבי ביתך, עוד יהללוך סלה.
- ♦ אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' א-להיו.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

In the קדיש of סידור of נתן ברבי שלמה ברבי, the פסוק of והוא רחום is recited before the קדיש that precedes ברכו as part of תפלת שחרית, the point at which the שליח ציבור takes his place in front of the congregation.

Why does the פסוק of והוא רחום play the role of introducing תחנונים and prayer services?

פירושי סידור התפילה לרוקח [כו] יהי כבוד עמוד קלד-והוא רחום י"ג תיבות, אם יעברו על י"ג בריתות שנכרתו על המילה, או על י"ג מידות שהתורה נדרשת, וחוזרים בתשובה ומתחננים י"ג מידות ה' ה' א-ל רחום, מיד מרחם ומכפר.

Translation: The verse of V'Hu Rachum consists of thirteen words. If the Jewish People violate the thirteen covenants that were incorporated into circumcision, or the laws of the Torah which were derived by using the thirteen means by which to interpret the Torah but they repent and do so by invoking the Thirteen Attributes of G-d, G-d immediately shows His mercy by forgiving the Jewish People.

According to the רוקח, the פסוק of והוא רחום serves as a means of invoking the י"ג מידות and including the י"ג מידות as part of our prayers. According to a well known מדרש, G-d promised that should the Jewish People sin, provided that they recite the י"ג מידות, G-d would forgive their sins. Before we present our requests, we ask G-d to forgive our sins so that the sins do not impede the granting of our requests.

That the פסוק of והוא רחום appears several times during the תפילות can be explained as our invoking the י"ג מידות at each of those points. סליחות in which we repeatedly invoke the י"ג מידות serves as the model for invoking the י"ג מידות multiple times within the daily prayer services.

What is the בקשה that we are making in the תפלה of הודו? It is expressed in the following פסוק:

א-ל נקמות ה', א-ל נקמות הופיע. הנשא שפט הארץ, השב גמול על גאים.

Translation: G-d of retribution, Lord, G-d of retribution appear. Arise, Judge of the earth, to repay the arrogant their just deserts.

Why was this בקשה placed within הודו? The following represents one of the earliest references to פסוקי דרחמים being part of הודו:

ספר האשכול⁴ (אלבק) הלכות פסוקי דזמרה דף ה עמוד ב-ונהגו לפתוח אחר מדרש רבי ישמעאל בהודו לה' קראו בשמו. ולי הכותב נראה דמפני זה הטעם פותחין בהודו לפי שכל

4. R. Abraham ben Isaac of Narbonne (southern France) was born in Narbonne ca. 1085, where he died in the beginning of 1158. In his youth he studied for many years in Barcelona, Spain, with R. Judah ben Barzillai, the author of Sefer Ha-Ittim. He later returned to Narbonne, where he was appointed rabbi and where he established an important yeshiva. His most renowned pupil was R. Abraham ben David of Posquieres (author of hassagot on Rambam), who later became his son-in-law.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

אותן שנים שהיה הארון ביריעה תקן דוד שיהיו אומרים לפניו זה המזמור כמו שנכתב בספר יוחסין, ומפורש בסדר עולם כי בתמיד של שחר היו אומרים מהודו עד ובנביאי אל תרעו, ובתמיד של בין הערבים היו אומרים משירו לה' כל הארץ עד והלל לה'. ומפני שהזכרנו סדר הקרבנות אנו אומרים זה המזמור. ואנו מוסיפין אחר והלל לה' רוממו ה' א-להינו ושאר פסוקי דרחמי כמו ה' צב-אות עמנו משגב לנו וה' צב-אות אשרי, כדאמור בירושלמי לעולם אל יהי פסוק זה זו מפיד, ה' צב-אות עמנו וחברו ה' צב-אות אשרי.

Translation: It is customary to open with Hodu after reciting the Midrash of Rabbi Yishmael said. To me, the author, it appears that we open with Hodu because during those years in which the Ark was kept under a curtain, King David ordered that these verses be said, as it is written in the Sefer Ha'Yuchsin and explained in Seder Olam that while the Tamid offering of the morning was being completed, the Leviim would accompany it with the recital of the verse that begin with the word Hodu until Oo'Vinviyei Al Tarei'Oo and while the Tamid offering of the afternoon was being completed, the Leviim would accompany it with the recital of the verse that begins with the words Shiru Lashem until V'Hallel Lashem. Since we recite the order of the sacrificial offerings as part of the morning prayer, we follow it with the saying of these verses. After the verse of V'Hallel Lashem we add the verses that begin with the word Romimu and additional verses of supplication such as Hashem Zivakos, as we learn in the Talmud Yerushalmi: do not allow these verses to be forgotten by your lips; i.e. the verses that begin with the words: Hashem Zvakos.

It is easier to explain the placement of the פסוקי דרחמים if we accept the premise that when הודו was first placed into תפלת שחרית, it was recited as part of קרבנות and not as part of פסוקי דזמורה. That continues to be its place in מנהג ספרד. According to the opinion of the ספר האשכול cited above, the מז' לויים would recite מז' פסוקים each morning while the קרבן תמיד של בקר was offered and פסוקים while the קרבן תמיד של ערביים was sacrificed. Our recital of the פרשה of the קרבן תמיד is a means of fulfilling the requirement of offering the קרבן תמיד by reciting its order as the order is presented in the תורה. The קרבן תמיד was followed by ברכת פרשה. In some ברכות כהנים, נוסחאות still said after reciting the פרשה of the קרבן תמיד. It is therefore appropriate to insert a בקשה in the form of the פסוקי דרחמים after reciting the verses of הודו which follows the description of the קרבן תמיד.

The collection of פסוקים are known as פסוקי דרחמים because the words חסד and רחמים, kindness and compassion, appear in many of those פסוקים. For example:

אתה ה', לא תכלא רחמיך ממני, חסדך ואמתך תמיד יצרוני.
זכר רחמיך ה' וחסדיך, כי מעולם המה.
יהי חסדך ה' עלינו, כאשר יחלנו לך.
הראנו ה' חסדך, וישעך תתן לנו.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

Why do we recite פסוקים as תחנונים and why did חז"ל not compose a prose prayer that presents the בקשה to be said after הודו? The סידור צלותא דאברהם in Volume 1, page קעו', notes the following:

בזמנם בשם פסוקי דרחמי. וענין סגולה
לאומרם, שתהא תפלתם נשמעת. ודבר זה
למדתי מדברי הקדמון ר' פריפוט דוראן ז"ל,
בהקדמה לספרו מעשה אפוד. שכתב בזה הלשון:
והוא הענין המפורסם באימה, מקצת כתובים
יקראו אותם פסוקי דרחמי כו' היא הסגולה
הדבקה בהם, עכ"ל. ולרוב חשיבותם השליבו
אותם לתוך המזמורים שקודם התפלה. ולאומרם
בקביעות בכל יום.

והוא רחום: (תהלים ע"ח ל"ח). מכאן
עד, ופדנו למען חסדך הם פסוקי בקשה על
רחמים, ישועה, עזרה וחסד. וכתב הכלכו —
ומוסיפין אחר והלל לה' רוממו ה' אלקינו.
ושאר פסוקי דרחמי, כגון ה' צבאות עמנו.
כדאמרינן (בירושלמי ברכות) לעולם אל יהי
הפסוק הזה זו מפיך ה' צבאות עמנו. וחברו
— ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך, עכ"ל.
וכנראה, שהפסוקים המלוקטים האלה היו ידועים

Translation: V'Hu Rachum (Tehillim 78, 38): From this verse until the end of the verses that begin: Oo'Phidainu L'Ma'An Chasdecha are verses in which we seek G-d's compassion, that G-d should rescue us, for G-d's help and kindness. The Kolbo wrote-we add after the verse of V'Hallel La'Shem, the verse of Romimu Hashem Elokeinu and other verses in which we seek G-d's compassion such as the verse of Hashem Tzvako Imanu as we learn in the Talmud Yerushlami Maseches Brachos: do not allow this verse to depart from your mouths- Hashem Tzvako and the companion verse of Hashem Tzvako Ashrei, etc. (end of quote from Kolbo). It appears that this collection of verses was well known in their time as verses that appeal to G-d's trait of compassion and that to say them brings good fortune and is a means by which their prayers would be answered. I learned that concept from one of my Rabbinic predecessors, Rabbi Profiat Duran, z"l, based on what he wrote in his introduction to his book: Maaseh Eifod. He wrote as follows: it is a well known fact among our people that certain verses are known as verses that appeal to G-d's trait of compassion and that good fortune is embedded within them (end of quote from R' Duran). Because of their importance they were inserted to be said before the chapters of Tehillim that constitute Pseukei D'Zimra and to be recited regularly each day.

Rabbi Duran's message may run a little deeper. This is what Rabbi Duran writes in his introduction to the book מעשה אפוד:

הסברא הזאת. והתפלה גם כן בנפש זכה מטה שיישיר בהשגת שתי אלה
ההצלחות לאדם ובייחוד כשתהיה בלשון התורה והכתובים שבאו בה מנקשת
הרחמים והתפלה מפני הסגולה הזאת. הדבקה בכתובי התורה וכמו שאמרו (י"ב)
(י"ג) שברית כרותה ל"ג מדות וכו' והוא הענין המפורסם באימה מקצת כתובים
וקראו אותם פסוקי דרחמי וענין הכרית היא הסגולה הדבקה בהם.

Translation: Through prayer and the study of Torah a person's soul is enriched and particularly when the prayer consists of verses from the Torah and by which a person

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

asks for compassion . That is so because of the merit that is embedded in the words of the Torah as we learned (Rosh Hashonah 17) a covenant was entered into concerning the Thirteen Attributes of G-d, etc. The unique benefits in reciting the Thirteen Attributes became the model for reciting “verses of compassion.” The covenant that was embedded in these type of verses is that they bring a special benefit.

Rabbi Duran’s message is explained by Florence Touati-Wachstock in an article entitled: **“חכמת התורה” בתפיסתו של האפודי** as follows:

קיימת סגולה הדבוקה במאמרי התורה. סגולה זו מושכת את השפע האלוהי, ומאפשרת להשגחה האלוהית לשכון בתוך האומה. הקריאה בתורה היא אמצעי להגנת היהודים. האפודי מוכיח את טענתו בשתי דרכים: השימוש שהתפילה עושה בתנ”ך, וההיסטוריה של העם היהודי. בשתי דרכים אלה אנו רואים שעיסוק בתורה הוא אכן פתרון למציאות הקשה שבה נמצאים היהודים בתקופה זו.

התפילה משתמשת בלשון התורה על מנת לבקש רחמים. האפודי מזכיר את שלוש עשרה המידות, שלפי התלמוד הבבלי: “כרית כרותה לי”ג מדות שאינן חוזרות ריקם”¹. הכרית, שמבטיחה שכר על הזכרת שלוש עשרה מידות, היא בעצם סגולה שדבקה בפסוקים האלה, ולכן קוראים להם “פסוקי דרחמים”. דוגמה זו

Translation: A special benefit is available by reciting verses of the Torah. The special benefit is that the words draw G-d’s attention and enable G-d’s involvement to reside within the Jewish community. In other words, reciting verses from the Torah is the means by which we can cause G-d to protect the Jewish People. Profiat validates his thesis by relying on two facts: that so much of Tefila consists of verses and that Judaism has survived so many tragedies. These two facts prove that the study of Torah is the solution to the difficult situation Jews found themselves in Profiat’s era. Tefila incorporates words of the Torah as a means of seeking G-d’s compassion. Profiat refers to the recital of the Thirteen Attributes of G-d as being done in order to invoke a covenant; i.e. that reciting those words as part of prayer guarantees that the prayer will not go unanswered. The covenant that guarantees reward for reciting the Thirteen Attributes is a special benefit that became embedded in its words. That is why they became known as “verses of compassion.”

Rabbi Duran lived in Spain during a difficult period of Jewish History which included the bloody persecutions of 1391 CE. Rabbi Duran, himself, converted to Christianity but then returned to Judaism. It is quite understandable why under his circumstances he would want to invoke the power of **פסוקי דרחמים** and to pray that G-d take revenge against the enemies of the Jewish People. His linking the recital of **פסוקים** from the **תפלה** to **תורה** explains why חז”ל chose to open **סליחות** with similar **פסוקי דרחמים**.

We are still left with the issue as to why Ashkenazim incorporated **הודו** together with the **פסוקי דזמרה** into **בקשה** that follows those **פסוקים**. The practice of including **הודו** within **פסוקי דזמרה** but omitting the **פסוקי**

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

is easier to justify; i.e. פסוקים that דוד המלך composed should be recited after the ברכה of שאמר ברוך and should be treated as דומרה. Here is one explanation for the Ashkenazic practice:

ספר המצוות-סדר תפלת ערבית. אומ' והוא רחום משום (שעיהו א, כא) צדק ילין בה בקרב, ואמר' מעולם לא לן אדם שם בירושלים וחטא בידו, שתמיד הבקר מכפר עונות של לילה ותמיד הערב מכפר עונות של יום, ולכך תקנו והוא רחום ערבית ושחרית לחלות פני המקום שיכפר עונותינו יומם ולילה. שחרית אנו אומר' אותו בס' קדושה ותקנוהו בפסוקי דזמרה בשביל ליל שבת שאין אנו אומרים אותו, ולפי שאין איברי תמיד הערב קריבין בלילי שבת דכתיב (במדבר כח, י) עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ב"ט לא תיקנוהו בהם.

Translation: The order of Tefilas Arvis. We open with V'Hu Rachum because of the verse (Yeshayahu 1, 21): the innocent sleep there. That verse is the basis of the idea that no one who slept in Yerushalayim ever did so with any sin on his record. The morning Tamid sacrifice brought forgiveness for the sins committed overnight and the afternoon Tamid sacrifice brought forgiveness for the sins committed during the day. That is why we recite the verse of V'Hu Rachum as part of Tefilas Arvis and as part of Tefilas Shacharis; to beseech G-d to forgive both the sins committed during the day and at night. In Tefilas Shacharis we recite the verse in Kedusha D'Sidra. It was also included as part of Pseukei D'Zimra because of Shabbos eve when it is inappropriate to open Tefilas Arvis with that verse because the bones of the Tamid offering of the night were never burnt on Friday nights while the Beis Hamikdash stood as we know from the verse (Bamidbar 28, 10) the Olah offering of Shabbos on each Shabbos. That verse is interpreted to mean that we do not burn any part of any daily sacrifice on Shabbos or on a Yom Tov.

Rabbi Yisosschor Jacobsen in Volume 1 of his book: נתיב בינה on page 196 offers an alternate explanation for הודו choosing these verses to be part of:

נתיב בינה- לפנינו לקט של פסוקים הלקוחים מכל ספרי תהלים. אולי אמירת פסוקים בודדים מכל הספרים נחשבת כעין תחליף לאמירת כל הספר, גם ייתכן שהשם "פסוקי דזמרה" בא ללמד שהחלק הזה של התפלה צריך להכיל פסוקים בודדים נוסף לאמירת פרקים שלמים של סוף ספר תהלים. ואנו מוצאים שני קבצים כאלה שהרי גם "יהי כבוד" אינו אלא קובץ של פסוקים בודדים.

Translation: Before us is a collection of verses that were taken from each part of Tehillim. Perhaps the recital of a variety of verses from Tehillim were meant to represent an abridged edition of Tehillim. It makes sense that the term Pseukei D'Zimra was coined to convey that this part of the prayer service includes a variety of verses in addition to the recitation of the six last chapters of Tehillim. We find two collections of these verses when you consider the group of verses included in the prayer of Yihei Kavod.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

Rabbi Jacobsen suggests that these פסוקים may have been chosen to represent the entire book of תהלים. Those פסוקים together with the verses found in the prayer that opens with the פסוק of יהי כבוד may have been the basis for the entire section of the prayer service becoming known as פסוקי דזמרה.

Perhaps we suggest a further answer. Early Ashkenazic authorities may have viewed הלל as a model of how requests may be made during a prayer that represents שבח, praise. Despite הלל being viewed as such a high level of praise to the point that it was deemed heretical to recite it each day, we find the following requests embedded with it:

♦ לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד על-חסדך על-אמתך: למה יאמרו הגוים איה נא א-להיהם:

♦ אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא.

פסוקי אנכי ה' א-להיך: פסוק has a final section that begins with the סידור צלותא דאברהם. The פסוק that begins: ופדנו למען חסדך. פסוק ending with דרחמים in Volume 1, page קעו' notes that the פסוקים that begin: אנכי ה' א-להיך are dissimilar from the פסוקי דרחמים:

המעלך מארץ מצרים (שם פ"א י"א): פסוק
זה אין לו שייכות לכאן. וראיתי בפירוש מחזור
ישן שכתב וזה לשונו: תקנו פסוק זה לפי
שפעמים מאריכין בפיוטין ומשהים ק"ש לאחר
זמנה. ולכך תקנו שמע ישראל בקרבנות בהשכמה.
ופסוק זה אנכי, שיש בה יציאת מצרים כעין
ק"ש שצריך להזכיר בה יציאת מצרים, הרי כבר
יצאנו ידי חובותינו בהשכמה, כן שמעתי מאבא
מארי שאמר מפי זקני ר' יהודה חסיד, עכ"ל.
ובודאי אין צריך לומר יציאת מצרים דוקא בזמן
ק"ש, דאינו תלוי בזמן קימה וכל היום זמנה. אלא
שעכ"פ מצוה להסמיך לק"ש, כדאיתא (בברכות
דף י"ג) כדי להזכיר יציאת מצרים בזמנה
ופירש"י, בזמן ק"ש, ועיין מה שכתב בזה בספר
שאגת ארי' (סימן י"ד). וכנראה ה' המנהג לומר

Translation: Who rescued you from Egypt, etc. This verse has no connection to the previous verses; i.e. it is not a verse whose theme is the seeking G-d's compassion. I found a commentary printed in an old Machzor which included the following note: this verse was added to Hodu because on occasion, the morning service is prolonged by the recital of Piyuttim which causes the recital of Krias Shema to be delayed beyond the deadline for reciting Krias Shema. That is the same reason given for the first section of Krias Shema being recited just before Korbanos each day. The verse that begins

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

with the word Anochi refers to the Exodus from Egypt. It is said at this point to link the remembrance of the Exodus from Egypt with the section of Krias Shema that we recited earlier. By doing so we fulfill not only the Mitzvah of Krias Shema in the earlier part of the service but we also fulfill the obligation to remember the Exodus from Egypt at a similar juncture. So I heard from my father, my teacher, who heard this thought from the mouth of Rabbi Yehudah Ha'Chasid (end of quote). Undoubtedly it is not necessary to fulfill the obligation to remember the Exodus from Egypt only as part of the recital of Krias Shema since the obligation to remember the Exodus from Egypt is not tied to the time of day known as the time for rising. It can be fulfilled at any point in the day. Nevertheless one can argue that there is an obligation to link the remembrance of the Exodus from Egypt to the recital of Krias Shema based on what we learned in Maseches Brachos 13: to remember the Exodus from Egypt at its proper time. Rashi comments: this means at the same time that we recite Krias Shema. See also what the Sha'Agas Aryeh wrote concerning this matter.

Perhaps we can re-phrase the point being made by the **סידור צלותא דאברהם** as follows: each section of the morning service that precedes **שמונה עשרה** must conclude with a reference to **יציאת מצרים**. When one recites **הודו לה'** before **ברוך שאמר**, the section of **פסוקים** that begin **ברכות השחר** and **ברכות קרבנות** end with a reference to **יציאת מצרים**. We recite the **פסוקים** that begin **וישע** and include **אז ישיר** to end **דומרה**. We end **קריאת שמע** with a further reference to **אז ישיר** and conclude with the **פסוק** of **עד**. One can extend this idea to argue that the three sections that precede **שמונה עשרה**, **קריאת שמע** and **דומרה** are modular; i.e. the order of the three sections can be switched and any one section could be the one to introduce **שמונה עשרה**.

One last issue concerning **הודו לה'**; i.e. why did the practice originate that the **שליח** calls out certain **פסוקים** within **הודו לה'**. The first stop is made by the **שליח ציבור** for the **פסוק**: **כי כל א-להי העמים אלילים וה' שמים עשה**. In many **סידורים**, the following note is found after the word: **באן צריך להפסיק: אלילים**, at this point it is necessary to pause. The reason to pause is not insinuate that G-d's name is linked with **אלילים**, idols. The practice may have begun before printed **סידורים** were available. By calling out the line and pausing, the **שליח ציבור** reminded those present who were reciting the prayer from memory, to pause within the **פסוק**.

The second stop is made for the **פסוקים** that begin with the word: **רוממו**. The purpose of this stop may be to announce that the **פסוקים** that were recited together with the **קרבן תמיד** have been concluded and that the section that includes **דרהמים** is to begin.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

The third stop is made for the פסוקים that begin: ה' צב-אות and the פסוק that begins ה' הושיע. The פסוקים may call those פסוקים out to emphasize the significance of those פסוקים. The following גמרא highlights the importance of reciting each day the two פסוקים that begin: ה' צב-אות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ה-ר' חזקיה רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם רבי יוחנן לעולם לא יהא הפסוק הזה זו מתוך פיך [תהילים מז' יב] ה' צב-אות עמנו משגב לנו א-להי יעקב סלה. ר' יוסי בי ר' אבון ר' אבהו בשם ר' יוחנן וחברייא [שם פד' יג] ה' צב-אות אשרי אדם בוטח בך.

Translation: R' Chizkiya, R. Yaakov son of Echa, R'Yasa in the name of R' Yochonon: never allow the following verse to be absent from your mouth (Tehillim 46, 12): Hashem whose name is also Tzvako is with us. He provides strength and protection. He is the G-d of Yaakov, Selah. R' Yosi son of R' Avun and R' Abahu in the name of R' Yochonon and his colleagues said the same concerning the following verse: (Tehillim 84, 13) Hashem whose name is also Tzvako-overjoyed is he who places his faith in Him.

A third פסוק that begins with G-d's name may have been added for the following reason:

בן איש חי שנה ראשונה פרשת מקץ-ובספר כ"מ כ"י כתוב, בכל יום כשיכנס לבית הכנסת יעמוד בפתח ויאמר פסוק ואני ברוב חסדך וכו' ויכנס, וכשהוא נכנס והולך שם יאמר אחר הפסוק הנז' ה' צבאות עמנו משגב לנו א-להי יעקב סלה, והוא פסוק של אברהם אע"ה, ואחריו פסוק ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך, והוא של יצחק אע"ה, ואחריו פסוק ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו, והוא של יעקב אע"ה. ואם אפשר לאומרם כולם בעמדו בפתח הנה מה טוב, ואם לא אפשר יאמר ג"פ אלו כשהוא נכנס והולך.

Translation: It is written that each day upon entering into synagogue, a person should stand by the door and say the verse that begins: V'Ani B'Rov Chasdicha etc. and then enter. Upon entering the synagogue itself he should then add the verse that begins: Hashem Tvako Imanu, etc. which represents the verse of Avrohom Aveinu, a"h. Then he should say the verse that begins: Hashem Tvako Ashrei Adom, etc. which represents the verse of Yitzchok Aveinu, a"h. Then he should say the verse that begins: Hashem Hoshiya, etc. which represents the verse of Yaakov Aveinu, a"h. And if it is possible to say all three verses while standing at the doorway of the synagogue, how much better that is but if he cannot, then he should say these verses three times once inside the synagogue.

A third פסוק may have been added because it is customarily that combinations of three פסוקים or phrases are said. Some believe that it is based on the פסוק of זה אל זה וקרא זה אל זה מלך, ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלוך לעולם. ואמר קדוש . . ועד.

מגיד דבריו ליעקב על התפילה

That reciting the two פסוקים that begin: ה' צב-אות is very important can be shown by the following:

ספר הרוקה הלכות ברכות סימן שכ-מי שאיחר מלבא לבית הכנסת ורוצה להתפלל עם הציבור שתהא תפלתו נשמעת קורא ברכות כולם ופרשת תמידים ואיזהו מקומן וברייתא ר' ישמעאל אומר ב"ג מדות וברוך שאמר וב' פסוקים ה' צבאות עמנו תהלה לדוד ופסוקי דזמרה.

Translation: If one arrives late to synagogue but wants to recite Shemona Esrei together with the other congregants so that his prayer will be heard, he should recite the Birchos Ha'Shachar, the Parsha of the Korbon Tamid, Ai' zehu Mikomam, the Baraita of the thirteen rules of interpretation of R' Yishmael, Baruch Sh'Amar, the two verses that begin with the words: Hashem Tzvako, Ashrei and the chapters of Tehillim that follow.

The ה' פסוקים that begin רבי יוחנן explains why פירוש עיון תפלה רבי יוחנן chose the first פסוק as a result of an incident that occurred to him as related in the following:

תלמוד בבלי מסכת תענית דף כא עמוד א-אילפא ורבי יוחנן הוו גרסי באורייתא, דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: ניקום וניזיל וניעבד עיסקא, ונקיים בנפשין אפס כי לא יהיה בך אביון. אזלו אותבי תותי גודא רעיעא. הוו קא כרכי ריפתא. אתו תרי מלאכי השרת, שמעיה רבי יוחנן דאמר חד לחבריה: נישדי עליהו האי גודא ונקטלינהו, שמניחין חיי עולם הבא ועוסקין בחיי שעה! אמר ליה אידך: שבקינהו, דאיכא בהו חד דקיימא ליה שעתא. רבי יוחנן שמע, אילפא לא שמע. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: שמע מר מידי? – אמר ליה: לא. אמר: מרשמעי אנא ואילפא לא שמע. שמע מינה לדדי קיימא לי שעתא. אמר ליה רבי יוחנן: איהדר ואוקי בנפשאי כי לא יחדל אביון מקרב הארץ. רבי יוחנן הדר, אלפא לא הדר. עד דאתא אילפא – מליך רבי יוחנן. אמרו לו: אי אתיב מר וגרים לא הוה מליך מר. אזל תלא נפשיה באסקריא דספינתא, אמר: אי איכא דשאל לי במתניתא דרבי חייא ורבי אושעיא ולא פשטינא ליה ממתניתין נפילנא מאסקריא דספינתא וטבענא. אתא ההוא סבא, תנא ליה: האומר תנו שקל לבניי בשבת והן ראויין לתת להם סלע – נותנין להם סלע. ואם אמר אל תתנו להם אלא שקל – אין נותנין להם אלא שקל. אם אמר מתו ירשו אחרים תחתייהם בין שאמר תנו, בין שאמר אל תתנו – אין נותנין להם אלא שקל. – אמר ליה: הא מני – רבי מאיר היא דאמר: מצוה לקיים דברי המת.

Translation: Ilfa and R. Johanan studied together the Torah and they found themselves in dire financial straits. They said one to another: Let us go and engage in commerce so that we may fulfill the verse (Devarim 15, 4): But among you let there be no one in need. They went and sat down under a ruinous wall. While they were having their meal, two ministering angels stopped by. R. Johanan overheard one saying to the other: Let us throw this wall upon these people and kill them because they forsake life eternal and occupy themselves with life temporal. The second angel replied: Leave them alone

because one of them has still much to achieve. R. Johanan heard this but Ilfa did not. Whereupon R. Johanan said to Ilfa, Master, have you heard anything? He replied: No. Thereupon R. Johanan said to himself: Seeing that I heard this and Ilfa has not, it is evident that I am the one who still has much to achieve. R. Johanan then said to Ilfa: I will go back, so that I can fulfill the verse (Devarim 15, 11): For the poor shall never cease to exist within the land. Thereupon R. Johanan went back to the yeshiva but Ilfa did not. When at last Ilfa returned, R. Johanan was already presiding over the school, and the scholars said to Ilfa: Had you remained here and studied the Torah you might have been the one presiding. To prove that he was still a better student, Ilfa suspended himself from the mast of a ship and exclaimed: If there is any one who will ask me a question from the Baraithas of R. Hiyya and R. Hoshaiyah and I fail to elucidate it from the Mishnah, I will then throw myself down and be drowned in the sea. An old man came forward and cited the following Baraitha: If a man in his last will and testament declares: give a shekel weekly to my sons, but in truth they needed a sela, then they should be given a sela'; but if he declared, Give them a shekel only, then they should be given only a shekel. If, however, he declared: upon their death others should inherit their allowance in their stead, then whether he has declared 'give' or 'give only' they are given a shekel only. Ilfa replied: This is in accordance with the view of R. Meir who said: It is a duty to carry out the will of a dying man.

The **תפלה** further provides that **רבי יוחנן** added the second **פסוק** for the following reason:

והפסוק השני ראוי לו לומר תמיד על פי דרכו שכל ימיו היה חי בבטחונו בהקב"ה ולא עסק בשום דבר בעולם זולתי בתורה.

Translation: It was appropriate that the second verse always be in mind as well because R' Yochanon throughout his life, maintained great faith in G-d and based on that faith, he did not engage in any worldly activity other than studying Torah.

Summary: In the first section of **הודו**, we recall the **פסוקים** that the **לויים** recited while the **קרבן תמיד** was brought in the morning and the evening. We then recite the two verses that begin with the word: **רוּמְמוּ** for the reason articulated by Chief Rabbi Jonathan Sacks in the Koren Siddur in which he echoes the commentary **עץ יוסף**; i.e. we may no longer have the Ark, but we still have the covenant. We recite a verse that corresponds to the Thirteen Attributes of G-d as an introduction to verses in which we describe G-d's traits of compassion as found in those Thirteen Attributes. Those verses then lead to a description of G-d's power. They introduce the request that we wish to make: that G-d take revenge on the enemies of the Jewish People. We then describe how we turn to G-d for salvation. We then refer to the Exodus from Egypt as a model of G-d rescuing the Jewish People. In doing so, we implore G-d to rescue us today as He rescued the Jewish People from Egypt.